

KZP ZVEZE

GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — IZHAJA VSAK DRUGI ČETRTEK. —
NAROČNINA: LETNO DIN 20, POD SKUPNIM OVITKOM DIN 18. — ROKOPISI SE POŠILJAJO
NA NASLOV: UREDNIŠTVO »KRESA«, LJUBLJANA, KRŽIČEVA 6. — UPRAVA: »KRES«, RA-
KOVNIK, LJUBLJANA 8. ČEKOVNI RAČUN ŠT. 17.871.

LETO XI.

LJUBLJANA, ČETRTEK 19. SEPTEMBRA 1940.

ŠTEV. 19.

Prisega zvestobe mlademu kralju

(Govoril predsednik ZFO dr. Stanko Žitko na proslavi rojstnega dne kralja Petra II. na stadionu
6. septembra 1940.)

Bratje in sestre!

Kot predsednik ZFO Vas vse prav iskreno pozdravljam ter se vam lepo zahvaljujem tudi po izrečnem naročilu in v imenu vodstva Dekliških krožkov, da ste se v tako velikem številu zbrali danes v Ljubljani iz vseh krajev Slovenije.

Mnogi od Vas so morali doma pustiti nujno delo: vem, da so tudi mnogi komaj zbrali vsoto, ki je bila potrebna, da so mogli potovati v Ljubljano; vse te težave ste požrtovalno premagali in ste prišli v Ljubljano ter tako omogočili, da sta danes naši mladinski zvezi mogočno in z vsem poudarkom pred najštevilnejšo javnostjo pokazali svojo moč, svojo pripravljenost, pred vsem pa svojo vdanost in zvestobo svojemu kralju in vsej kraljevski rodbini.

Poklonili smo se spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Kralj Aleksander I. je poznal delo bivše orlovske organizacije ter ga tudi visoko cenil. To je izrečno poudaril, ko je bilo odposlanstvo Jugoslovanske orlovske zveze pri njem sprejeto v avdienci v januarju 1929, ko nam je naročil, naj sporočimo njegove pozdrave vsem Orlom in Orlicam po celi Sloveniji, ter ko je takoj pač z veseljem sprejel pokroviteljstvo nad udeležbo Jugoslovanske orlovske zveze na svetovaslavskem taboru v Pragi v poletju 1929.

Pozneje je sicer državna uprava odločila, naj se mladinska telesna vzgoja vrši z omejitvami ter je bilo zaradi tega ukinjeno delo Jugoslovanske orlovske zveze. Toda blagopokojni kralj Aleksander I. je tudi potem še ponovno izjavil, da visoko ceni delo orlovske organizacije, ter izrazil svoje priznanje, da so člani orlovske organizacije, čeprav niso mogli aktivno sodelovati pri telesni vzgoji, pokazali največjo lojalnost, zlasti pa neomajno ljubezen in zvestobo do svoje države; ostali so kot pravi značaji zvesti svojim

Mladi kralj odkriva spomenik svojemu očetu.

načelom, pa zaradi tega nič manj zvesti in vdani svoji državi, čeprav jim ni bilo dovoljeno, da aktivno zanj delajo tudi na telesno-vzgojnem polju. Člani orlovske organizacije so postopali

tako, kakor morajo postopati člani prave viteške organizacije; to je blagopokojni viteški kralj Aleksander I. dobro razumel ter svojega priznanja tudi nikoli ni odrekal.

Podoba kralja Aleksandra I., ki smo jo danes z očmi gledali v mogočnem liku novo odkritega spomenika, bo vedno ostala v naših srcih kot podoba kralja, ki je sam osebno vse svoje sile posvetil blaginji in napredku svoje države ter pri tem delu žrtvoval tudi svoje življenje.

Danes obhajamo tudi 17. rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Naš mladi kralj stopa z današnjim dnem v svoje 18. leto, ob koncu katerega bo po posebni določbi ustave postal polnoleten ter bo moral prevzeti na svoje rame težko in odgovornosti polno breme vladanja. To breme ne bo tako težko, če bodo mlademu kralju stali ob strani državljani, prežeti iskrene, na žrtve pripravljene ljubezni do svoje narodne države, zlasti če bo mladina, močna po duši in telesu, odločena, da res vse svoje sile posveti svoji domovini, svoji državi.

To hočemo mi, to danes obljublamo svojemu mlademu kralju, temu bo posvečeno vse naše delo v naših odsekih in krožkih. Vse naše delo — vzgojno, izobraževalno in telesno-vzgojno — je in mora biti vodeno od naše odločne in neuklonljive volje, da hočemo in moramo imeti močno, složno in nepremagljivo Jugoslavijo.

Naše mlade sile so in bodo vedno na razpolago našemu kralju za obrambo naše domovine. Trdno in neomajno bomo stali ob njem v vseh težavah ter smo pripravljeni žrtvovati vse, tudi svojo zadnjo kapljo krvi, samo da ohranimo sebi, svojim družinam in našim naslednikom svobodno in močno Jugoslavijo.

Bratje in sestre! Pri tem pa moramo danes ob tem lepem in pomembnem zboru poudariti z vso silo še eno misel. Vemo, da so ravno naše mladinske vrste še prav posebno poklicane in velike važnosti za domovino, ker se v naših vrstah mladina vzgaja po načelih krščanske vzgoje.

Danes lahko beremo v dnevnih časopisih, kako so nekateri narodi prepozno prišli do spoznanja, da so za pravilno vzgojo mladine nujno

potrebna pozitivna krščanska vzgojna načela. Ni mogoče mladino vzgojiti v požrtvovalne, nesebične, na vse težave pripravljene moše in žene, če jim govoriš samo o materialnih dobrinah, o lepem življenju, samo o dobrotah tega sveta. Mladina more biti resnično idealna, resnično požrtvovalna in nesebična le tedaj, če je vzgojena tako, da pozna in priznava nadnaravne vrednote, da pozna in priznava v prvi vrsti Boga, končni smoter vsega našega dela in vsega našega življenja. Po težkih izkušnjah, ki so jih doživeli veliki in močni narodi, je danes to že precej splošno priznano mnenje; le osamelimi pticami so še drugačnega mnenja ali vsaj tako vreščijo, kaj pa v resnici mislijo, ne vem. Krščanska načela, krščansko življenje, krščanska vzgoja mladine: to so najbolj trdni temelji vsake države.

Ker je naša organizacija zgrajena na teh načelih, ker hočemo vsak osebno svoje življenje po teh načelih urediti, se v današnjih časih tem bolj zavedamo velikega pomena naših mladinskih zvez za domovino in državo ter smo ponosni, da smo člani teh zvez, in obljublamo, da bomo napredku obeh mladinskih organizacij posvetili vse svoje moči.

Zlasti v tem letu, ko se pripravljamo, da dostojno proslavimo prevzem vladarskih poslov po našem mlademu kralju, imejmo vedno pred očmi veliko važnost naše organizacije za našo slovensko in državno skupnost. Ne hodimo v odseke in krožke za zabavo, ne za šport, ne da se sem in tja javno postavimo. Zbiramo se zato, da iz sebe izobrazimo polno vredne, stoodstotno sposobne in požrtvovalne jugoslovanske državljane.

Svojemu mlademu vladarju pa ob njegovem rojstnem dnevu še enkrat obljublamo in prisegamo, da bomo vse svoje mlade sile, vse svoje sposobnosti in svoje življenje posvetili, in če treba, tudi žrtvovali za svobodno in močno Jugoslavijo!

Bog živi Nj. Vel. kralja Petra II.!

Bog živi Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla in ves kraljevski dom!

Bog živi močno in nerazdružljivo kraljevino Jugoslavijo!

Slavenski narod svojemu kralju

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju

Mladi kralj Peter II. med Slovenci

Na rojstni dan kralja Petra II., dne 6. septembra 1940, je naša slovenska prestolnica bela Ljubljana doživela velike in nepozabne slovesnosti. Za god svojega vladarja se je vsa povila v zelenje in zastave in slučaj je hotel, da je mladi kralj svoj sedemnajsti rojstni dan praznoval v sami Ljubljani ob navzočnosti petdesettisočglave množice slovenskega naroda.

Istega dne dopoldne ob 11 je bilo namreč v starodavni Zvezdi odkritje spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Spomenik je odkril svojemu očetu sam mladi kralj Peter II. ob navzočnosti njunih visočanstev kneza namestnika Pavla in kneginje Olge, ter njunih sinov princev Aleksandra in Nikolaja, ob prisotnosti naše

ga narodnega voditelja dr. Antona Korošca, kot zastopnika vse kraljevske vlade, predstavnikov vseh cerkvenih, upravnih in vojaških oblasti, kulturnih organizacij ter ob velikanski udeležbi ljudstva.

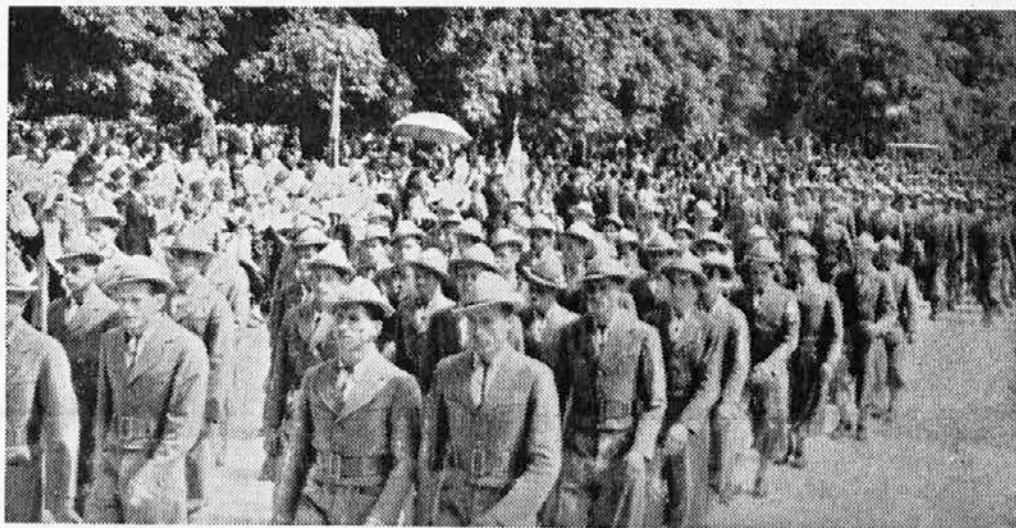
Vse te združene slovesnosti so se pričele s službo božjo v stolnici. Tu je cerkvene slovesnosti opravil škof dr. Gregorij Rožman ob navzočnosti vseh zastopnikov upravne in vojaške oblasti v Ljubljani. Takoj nato pa je bila cerkvena slovesnost v pravoslavni cerkvi ob navzočnosti zgoraj omenjenih članov kraljevskega doma.

ODKRITJE SPOMENIKA

Visoki gostje kraljevskega doma so se iz pravoslavne cerkve odpeljali v Zvezdo pred spomenik kralja Aleksandra I. Tamkaj je slovesno razpeloženje naraščalo od trenutka do trenutka. Ob prihodu kra-

odbora dr. Pipenbacher. V govoru je prikazal vsa velika in pomembna dela kralja Aleksandra I., Zedinitelja vseh jugoslovanskih narodov v enotno državo kakor tudi delavca za mir med narodi. Svoj govor je zaključil s temile besedami:

Zadnji šepet plemenite kraljeve duše je izrazil brezmejno ljubezen in skrb za narod in državo z besedami: Čuvajte »Jugoslavijo«. In to zadnjo željo velikega vladarja moramo spoštovati pri vseh svojih mislih, čustvih, željah in posebno dejanjih. Naša sveta naloga je, da okrepimo in dvignemo narodno zavest, da napojimo narod z duhom junaštva in mučeništva. In tako bomo z ljubeznijo in hvaležnostjo v srcu govorili: »Veliki kralj in vodja! Ni si umrl! Tvojim plemenitim delom je usojena večnost. Tvoj zgled pa bo vedno navdajal vse iskrene Jugoslovane s pogumom in trdno voljo ohraniti in

Naši fantje
v sprevodu.

ljevskih avtomobilov je zaigrala vojaška godba državno himno, kralj je obšel častno četo, nato pa so njega in vse člane kraljevskega doma pozdravili ban dr. Marko Natlačen in zastopniki pripravljalnega odbora za postavitev spomenika. Po pozdravu je krenil kralj Peter II. s knezom namestnikom Pavlom in drugimi člani kraljevskega doma na prostor pred spomenikom. Ves ta čas je po trgu in od vsepovsod odmevalo silno in neprekinjeno vzklikanje kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

Nj. Vel. kralj Peter II. je prišel na slavnost prvič v svoji novi uniformi podporočnika našega letalstva, ker je ravno na svoj rojstni dan vstopil na častniški zbor naše vojske, zato je vsa množica mladega vladarja še bolj navdušeno pozdravljala v njegovi lepi novi uniformi. Ko je mladi vladar zavezal svoje mesto, so fanfare naznanile začetek slovesnosti ob odkritju spomenika. Takoj nato so združeni pevski zbori zapeli v pozdrav slavnostno pesem. Medtem so se pojavili na nebu naši srebrnosivi bombniki in so v krasni formaciji izvedli pozdrav svojemu vladarju in letalskemu tovarišu. Pozdrav so med slovesnostjo še večkrat ponovili. Nato je imel slavnostni govor predsednik pripravljalnega

okrepiti to, kar si ustvaril ti. V njihovih srcih je postavljen tvoj spomenik, trajnejši od bron.

SPOMENIK ODKRIT

Po predsednikovem govoru je zopet zadonela državna himna in predsednik je položil venec ter prosil ljubljanskega župana, naj prevzame spomenik v last in varstvo mestne občine ljubljanske. Obenem je predsednik zaprosil kralja Petra II., naj blagovoli odkriti spomenik. Mladi vladar je s hitrim korakom pristopil in s spomenika snel zaveso državne zastave. Zavesa se je dvignila ob stebrih v višino, ves trg in vse navzoče pa je zajelo velikansko navdušenje. Kralj Peter II., je takoj prvi položil krasen in velik venec pred spomenik, pravtako pa tudi knez namestnik Pavle, za njim minister vojske in mornarice ter ban dr. Natlačen. Godba je pozdravila odkriti spomenik z državno himno, častna četa s tremi častnimi salvami, združeni pevski zbori in vsa množica pa s petjem državne himne.

Nato je ljubljanski župan dr. Juro Adlešič spregovoril pomemben govor. Spoštljivo je prevzel spomenik v last in varstvo mesta Ljubljane in zagotovil, da si bo mestna občina ljubljanska prizadevala, da

bo tudi njegovo okolje njegovi veličini primerno izgrajeno.

Nato so petje, godba in topovski streli z gradu zaključili veličastno slovesnost. Sledilo je še polaganje vencev pred spomenik. Položenih je bilo nad 80 vencev najrazličnejših oblasti, društev in organizacij.

Medtem je Nj. Vel. kralj krenil proti izhodu slavnostnega prostora in množice je zopet zajelo silno navdušenje za mladega kralja in kneza namestnika Pavla.

SLOVENSKI FANTJE IN DEKLETA PRI SLOVESNOSTIH

Zveza fantovskih odsekov in vodstvo deklških krožkov sta pri kraljevskih slovesnostih v Ljubljani nastopila v tako mogočnem številu ter s tolikšno na zunaj vidno disciplino, da je njihov prihod pred spomenik prepričevalno govoril, da smo ravno mi predstavniki slovenske mladine. Naš načelnik Kermavner je imel organizacijo spreveda v rokah in zato je bil spreved sestavljen v popolnem redu.

Nepopisno lep prizor je bil, ko so začele naše čete prihajati po Miklošičevi cesti, čez Marijin trg in skozi Wolfovo ulico ter zasedle svoja mesta na kongresnem trgu pred spomenikom. Na začetku je šla zvezna zastava, za njo so korakali štirje fanfaristi, nato pa gozd naših zastav, dvanaest krasnih novih zastav po načrtih prof. arh. Plečnika, nato 10 bogatih zastav iz prve dobe našega organizacijskega razvoja, končno pa 28 starih, s slavo ovenčanih orlovskih zastav, ki so v naše fantovske skupine prenesle

svetle tradicije orlovstva. Tako je petdeset zastav bliskalo in vihralo pred našimi četami, ki so z odločnim korakom prihajale v skupinah po 48 članov. Takšnih čet je bilo 27.

Za nami pa je prišla Prosvetna zveza in z njo 280 krasnih in bogatih narodnih noš. Za prosvetno zvezo pa je prikorakalo še 30 članov slovenske dijaške zveze v mičnih novih uniformah. Tako nas je bilo 1527 fantov, 692 deklet, skupno 2219. Številka, ki ne bo pozabljena in za katero gre čast požrtvovalnosti naših fantov in deklet. Priznanje zasluži naši fantje še tembolj, ker so s to svojo izredno veliko udeležbo dokazali, da so prišli na kraljevske svečanosti tako rekoč vsi do zadnjega, kajti vedeti je treba, da je veliko število fantov po naših odsekih istočasno v vojaški službi. S to impozantno udeležbo pa je naša katoliška mladina obenem dokazala, da njeni vzori: Bog, narod, domovina, kralj, niso prazne besede. Mladi kralj je moral biti vesel pogleda na tisoče mladih obrazov iz naše organizacije, ki so se mu prišli ob njegovem rojstnem dnevu poklanjati in izražati slavo njegovemu pokojnemu očetu.

Po končanih slovesnostih so naši fantje in dekleta odkorakali na stadion, kjer so imeli še posebno proslavo za rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Na stadionu se je najprej načelnik Kermavner zahvalil vsem za sodelovanje in vzorno disciplino, predsednik ZFO dr. Stanko Žitko pa je imel na zbrane fante in dekleta govor, ki ga prinašamo na uvodnem mestu. Ves čas je stadion grmel od vzklikov silnega navdušenja in dolgotrajnih ovacij, ki so jih prirejale množice naših fantov in deklet mlademu kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

Kam bo to prišlo

»Pod Grintovci«, glasilo za kamniški okraj prinaša pod gornjim naslovom tako pomembne besede, ki zasluži, da jih ponatisnemo:

Naši fantje, ki se vračajo z orožnih vaj, nam pripovedujejo strašne reči.

Prvo, kar nam vedo povedati, je to, da nekateri naši vojaki grozno **preklinjajo** vse, kar vidijo in slišijo. Ne preklinjajo samo stvari, s

katerimi imajo opravka, ampak še celo Boga in Marijo, in to z najgršimi izrazi, ki si jih more človek izmisliti. Z bogokletstvom se menda hočejo Bogu zahvaliti, da nas je do zdaj obvaroval grozot vojne in vsega drugega hudega, kar zadeva druge narode, s čimer je pa nam še prizaneseno. Toda vprašamo se, ali nima naša država kazenskega zakona za pobijanje kletvine, preklinjevanja, bogokletja itd.? Ali so ti zakoni samo na papirju in se ne bi nič izvajali tudi pri vojaki? V ugled države je, da se tudi vojaki zadrže tako, da ji ne bo v sramoto doma in v inozemstvu. Iz drugih držav poročajo, zlasti v Italiji, kako tam strogo kaznujejo vsako preklinjevanje ter nespodobno govorjenje sploh. Le tedaj se lahko zanesemo na božje varstvo in pomoč, ako se bo iz naših ust razlegala molitev, ne pa strašne kletve. Sveto pismo neštetokrat pripoveduje o strašnih vojskah, ki so zadevale Izraelce samo zato, ker so žalili Boga. Sovražniki okrog nas se bodo razkropili kakor dim, če se bomo mi od kletve k molitvi obrnili.

Drugo, kar pripovedujejo naši vojaki rezervisti, je pač že stara pesem, katero so začeli prepevati zopet nekateri taki, ki tako radi udarijo,

Poljudna prosta vaja Mladcev.

kjer koli morejo, po duhovnikih, češ: današnje-ga težkega stanja pri nas so krivi farji. O ti nesrečni »far«, ti si tudi gotovo kriv, da je padla Francija in, če propade Anglija, boš gotovo kriv tudi ti. Ti, ki učiš nauk svojega Gospoda: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe ali: Dajte Bogu kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega. Le vzemite spoštovanje duhovniku in njegovemu nauku, pa boste vzeli spoštovanje vsemu: državi in človeškemu dostojanstvu.

Tretje, kar se godi pri vojaki pri nas, je pa

nezaslišano sramotenje in psovanje naših slovenskih fantov, ki jih nekateri naredniki in kaplarji psujejo s farškimi podrepniki, psi itd. Ali mar niso slovenski fantje enakopravni državljani Jugoslavije, pripravljeni zanj žrtvovati vse, kar bi bilo treba? Ali se ne vrši vse to zgoraj opisano po nekih podtalnih načrtih nekih ljudi, ki bi rajši danes kot jutri prevrnili ves dosedanj red v razvaline, preko katerih bi se razrastlo trnje in osat njihovih nauk? Skrajni čas je že, da naša oblastva kar najodločneje nastopijo!

Versko obnovitveni tečaj v Kranju

V dneh od 15. do 18. avgusta tega leta je bil v Kranju pomemben tečaj naše slovenske katoliške inteligence, tečaj, ki je v nekem pogledu hotel nadaljevati delo lanskega kongresa Krištusa Kralja v Ljubljani. Nekako pregledati je hotel, kaj smo od obljubljenega že naredili, kaj smo pa še na dolgu. Tečaj je bil zelo dobro obiskan, saj se ga je udeležilo kar štiri sto petdeset katoliških starešin in drugih naših izobražencev ter akademikov.

Uspех tečaja je bil po splošni sodbi naravnost sijajen, tako po udeležbi kakor tudi po tehtnih predavanjih ter razpravljanjih. Tečaj je bil obenem celoten in enoten pogled na vsa življenjska vprašanja, ki mučijo in pretresajo danes ta dan ves svet, tudi katoliškega.

Ves smisel, jedro vseh predavanj, rdeča nit vsega tečaja je bila misel, da moramo biti v teh

težkih časih vsaj vsi katoličani edini v mislih in besedah in dejanjih ter pogledih na težka sodobna vprašanja, zlasti verska, socialna, družabna in gospodarska.

Prav po teh glavnih mislih o enotnosti slovenskih katoličanov se naša organizacija in naš fantovski list že vseskozi ravna in usmerja vse svoje delo. Nič nas ni nikoli bolj bolelo, kakor nesloga in prepiri v naših vrstah. Zato so nam vsi predavatelji na kranjskem tečaju govorili v resnici iz srca in vseskozi po naših mislih. Naj bi potemtakem ta izredno dobro uspeli tečaj dosegel vsaj to, da ponehajo med nami vsi prepiri. Če je dosegel to, je bilo vse njegovo delo že v naprej blagoslovljeno od roke Tistega, ki vodi vse naše bitje in žitje. In ta božji blagoslov naj bedi nad nami in naj uravnava vse delo slovenskih katoličanov v dobro nas samih, v blagor našega bližnjega, posebno pa v večno čast božjo!

Med nama

Bojim se, da misliš, da Ti bom nekako vsiljiv. Nočem. A vendar pišem tebi, prav tebi, ki si prvo vrsto prebral, kakor da je pisano nekemu, ki ga niti ne poznaš, morda te ne zanima, a vendar, tebi slovenski fant, pišem. Nič ne dé, če se ne pozna, kljub temu se lahko pogovoriva iz oči v oči. Nič ne dé, če si preprost kmet ali delavec, nič ne dé če si kakšno šolo videl, pogovoriva se o stvarih, ki so samo naše, samo fantovske, samo tvoje in moje. Ne bom pridigal, zato ne bodi boječ. Roko na srce in bodi mi odkrit. Na fantovsko besedo pričakujem fantovskega odgovora. Ali se ti ne zdi, da imamo mi fantje toliko zadev, ki so potrebne, da o njih spregovoriva? Morda malokrat slišiš o njih, če pa slišiš, se ti zdi, da si vse že davno slišal, da je vse skupaj že stara pesem, ki smo jo že vsi naveličani. Nočem biti vsiljiv in vendar čutim živo potrebo, da te zgrabim za roko, da te prisilim k razgovoru. Oba sva fanta in po fantovsko bova uredila.

Otrok

Kajne, tudi ti blagruješ sebe, ko si bil še majhen in si se igral. Nisi niti slutil, kaj se dogaja okrog tebe, niti nisi slutil silnega viharja, skozi katerega

se prebijaš danes. Otroka sva bila in sva se igrala. Drugi so delali za naju, drugi so skrbeli, drugi mi-

Mladci pri odbojki.

slili, drugi kruh služili in ga rezali, midva sva samo jedla in rasla. To je tisto lepo otrokovo življenje, ko se ne zaveda samega sebe, ko ne vidi sveta.

Na bradlji.

Starši so za naju skrbeli. Skrbijo še danes, čeprav sva že odrasla, čeprav nisva več pri njih, čeprav so morda že v grobu. Življenje so nama dali, še več, vpeljali so naju vanj, preskrbeli, da ga moreva tudi s pridom uživati. Razmerje otroka do starišev se spremeni, boš rekel. Je bilo nekaj drugega, ko sva bila majhna, je nekaj drugega danes, ko sva ta-

Metanje kopja.

ko rekoč odrasla, praviš. Ne vem, če imaš prav. Še danes sva otroka in, če sva bila kot majhna potrebna opore staršev, sva je potrebna kot odrasla trikrat bolj. Kdo ve, kje je tisti zaklad dobrih naukov in opominov, ki jih ima mati za naju? Jaz bi rekel, da v veri, v tem, da je mati pri svoji poroki dobila posebne milosti za to. Saj še znaš toliko verouka, da veš, da je zakon zakrament in da dá staršem posebne milosti, da morejo prav otroke vzgajati. Vidiš, v tej luči ti bo mati še mnogo več pomenila in še bolj boš začutil potrebo, da mater spoštuješ. Morda ti je še nikdar ni nihče odkril s te strani, gotovo nisi sam nikdar pomislil na to.

Čutim, da sem začel modrovati, in bojim se, da te dolgočasim. Pa mi dovoli vprašanje? Ali nisi kot otrok bolj spoštoval svojih staršev, kakor jih spoštuješ danes, ko si dorastel? Bolj si jih spoštoval takrat, ko se nisi zavedal, kaj so ti starši, danes, ko veš, ti niso toliko. Veseli me, da odkrito priznaš. Ne bom rekel, da jih ne spoštuješ, da jih ne ubogaš. Ali vendar. Kaj rada se prikrade misel, da so starši starih nazorov, ki danes niso več porabni. Ali ni resnica, da jim včasih z besedo, samo na zunaj prav daš, misliš si pa svoje, morda tudi narediš po svoje. Kajne, da je tako? Misliš si pač, da te starši ne razumejo več, da ne razumejo današnjega časa, pa si misliš in delaš po svoje. Tako je. A pride razočaranje, pride bridka ura, pride trenutek, ko se sam sebi smiliš, ko nimaš nikogar, da bi mu potožil, ko te nihče več na svetu ne razume. In tedaj se spomniš matere, zajokaš pred njenimi očmi, očeta iščeš in njegove krepke roke. Ni to sentimentalnost, to je živo življenje, ki ga z vso zvezo doživljaš. In tedaj spoznaš in začutiš, da potrebuješ staršev, moraš k njim, pa če prav je ta pot na grob, kjer potočiš solzo ljubezni in zaupanja.

Morda sva odkrila v sebi novo resnico, morda sva plamen ljubezni razpihala, da bo zagorel z večjo silo in bo svetil tebi na pot. Morda bo v tvojem domu nova luč, ki ni več gorela, ampak iz dneva v dan bolj gasnila. Oče in mati in ti njun otrok, otrok kot dojenček, otrok kot nebogljeni šolarček in otrok z vso ljubeznijo in z vsem spoštovanjem sredi viharjev življenja!

J. V.

Krivec Jože:

Luči, Gospod! ...

Luči, mi daj, Gospod,
na to težko pot:

Glej! V ognju skušnjav zapeljanca,
moja duša po luči kriči,
vsega svetega, čistega si želi,
ko tava v tej kruti, moreči temi.

Gospod, Gospod,
naj bo dan!
Glej, težka je pot
in daleč Tvoj Kanaan! ...

Sokoli in framasonstvo

»Vreme«, »Okolo Sokolovo«, glasilo beograjske sokolske župe, »Zagrebski list«, »Obzor« pa večina jugoslovanskega časopisja prinaša odkritja o položaju in vplivu framasonstva na Sokola kraljevine Jugoslavije. Belgrajski Sokol, ki bo pač najbolje poučen o stvari, ugotavlja, da je prvi namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije prvi mojster jugoslovanskega masonstva, da je prav tako tajnik Saveza framason, da framasoni odločajo v prosvetnem odseku Sokola, da imajo večino v sokolskih župah, da imajo svoje posebne znake, da imajo v »Sokolu« svoja bratstva in da Sokole, ki niso njihovega mišljenja, terorizirajo in dajo, če so uradniki, take samostojno misleče Sokole predstavljati v druge kraje, kjer ne morejo biti masonom na poti. Srbski Sokoli so sedaj razumeli, zakaj se je vgnedil v Sokola protiverski in protinarodni duh in zakaj se je začel čedalje bolj izneverjati ljudstvu ter se ogiba ideje borbe s kapitalizmom: framasonska komanda je Sokola udejstvovala tuji mednarodni ideologiji, ki ni ne slovanska, ne narodna, niti v duhu jugoslovanske ljudske tradicije. Vse to trdijo Sokoli sami, to se razpravlja v jugoslovanskem tisku kot važna zadeva, ogorčenje proti tajni organizaciji, ki dobiva svoja navodila iz inozemstva, je splošno in vsa javnost v naši državi je soglasna v tem, da se mora framasonstvo izgnati iz vseh javnih institucij pa da se ne sme trpeti, da bi širilo svoje brezverske ideje, svoje internacionalno mišljenje in svojega protiljudskega duha po organizacijah, kakor je Sokol, ki bi moral biti nacionalen, ljudski in slovanski.

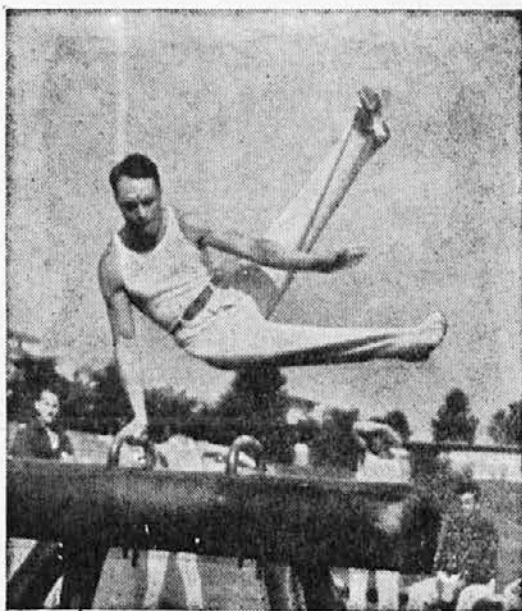
Pesem sreče

*Nocoj je moje srce kot svetel oltar
in ti se mi zdiš, da ob njem si daritev,
ki svojo ljubezen kot večno stvaritev
poklanjaš pravičnemu Bogu v dar.*

*Sem sam, pa lepo je kot s tabo,
ko korak ti neslišno po pesku drsi
in srce se ob večni pesmi ustavi, strmi;
potem za minute utone v pozabo.*

*Glej, ves in ves sem z radostjo prežet,
moja duša mogočno ti slavospev poje
in usta šepečejo hvalnice svoje:
nocoj bi najraje objel kar ves svet!*

*Vsem, ki ste strti, dal bi nocoj
po vrsti vam košček srca,
spili bi bratovski kupo ljubezni do dna,
ostanite ljudje, bodite srečni z menoj!*

Natlačen na konju.

Slovenski kolesarski dirkači

so se udeležili velike kolesarske tekme okoli Srbije, ki se je vršila na naporni progi, dolgi 1250 km. Devet dni so morali tekMOVATI. Med 29 tekMOVALCI se je borilo 9 Slovencev. Pokazali so voljo, moč, sposobnost in zaslužen je zmagal Slovenec Janez Peternej in dobil kot darilo zlat kraljev pokal in polno drugih dragocenih in praktičnih daril. Drugi je bil tudi Slovenec Gartner ....

29 korajžnih fantov, kolesarjev, ki se niso bali slabih cest, ne vremenskih neprilik in nezgod med vožnjo, je krenilo konec avgusta iz Beograda na dolgo pot po Bosni in Srbiji. Vsak dan so morali s kolesi predrveti ogromno km (tudi po 250 km enkrat) po prahu in blatu, dežju in soncu. 11 tekMOVALCEV je med vožnjo odstopilo radi kvarov na kolesih, radi poškodb pri padcih, nekateri pa tudi radi onemoglosti niso več mogli nadaljevati poti. Dvajset najboljših in najvzdržnejših pa je 6. septembra uspešno končalo ta veliki kolesarski napor. Slovenci so dosegli 1., 2., 4., 11., in 16. mesto in z njimi polno nagrad, ter dokazali, koliko zmoreta pridnost in vztrajnost. Peternej, zmagovalec, je porabil za vso okoli 1250 km dolgo pot 53 ur 19 minut 35 sekund.

Celotna proga je bila razdeljena na 8 delov (etap), ki so jih morali dirkači dnevno prevoziti v dveh delih, dopoldne 1 del, popoldne drugi del.

Ko so se ti cestni junaki vrnili domov v Ljubljano, jih je na kolodvoru pričakovalo ogromno ljudi. Nad 2000 športnikov se je zbralo, da je tako pokazalo, kako pošteno ceni uspeh, ki ga je s temi uspehi dosegel naš slovenski kolesarski šport.

P. K.

IVAN NOVAK

Novela iz spomladi pred majniško deklaracijo. — Spisal Ivan Čampa.

Pa to je bila še kmečka ženska. Kaj se je godilo šele v mestu po uradih! Iz dneva v dan je bilo slabše in slovensko uradništvo, ki ga je bilo sicer prav malo, je bilo vedno bolj samosvoje. Nemci so videli, da izgubljajo vajeti iz rok. Poročali so na Dunaj in prosili za nujne odloke in nasvete, a iz cesarskega mesta so prihajale samo parole: »Delajte z ljudmi kar najbolj obzirno!«

Tako je vsak vedel, da nekaj ni prav. Tudi Novak je vedel za vse to. Bolj kakor katere koli druge stvari se je veselil tega. Prepričan je bil tudi, da je srboritega razpoloženja, ki se širi po mestu, precej krivo tudi njegovo skrivno početje, ki dela policiji toliko preglavic. Saj za oblasti res ni bilo najboljše spričevalo, ko so vsi ljudje videli, kako se pojavljajo zdaj na tem koncu, zdaj na drugem protidržavni napisi, nad katerimi se celo dnevniki zgražajo, a se policiji še sanja ne, kdo bi utegnil biti zlikovec, ki vse to počenja. Prav verjetno je, da jih je celo več, da je to dobro organizirana tolpa zarotnikov, ki se znajo spretno skrivati.

»Gospod Novak, kaj ste pa nenadno postali tako tihi?« se je na vsem lepem oglasila deklica, ki je stopala ob njegovi strani.

Novaku je bilo, kakor bi se prebudil iz sanj. Ni takoj razumel, kaj je hotela od njega, in ponovno je vprašal, kaj želi.

»Pravim, da se mi čudno zdi, kako morete sanjati ob belem dnevu,« je ponovila deklica.

»Oprostite, na dom sem pomislil za trenutek. Tako dolgo že nisem bil v rojstnem kraju! Velika noč se bliža in, če Bog da, pojdem za počitnice domov. Saj si ne morete misliti, gospodična, kaj se to pravi. Vi niste bili še nikdar v tujini in ne veste, kako prijetno je človeku, če se za trenutek otrese vsega drugega in se v mislih pomudi pri svojih dragih.«

»Gospod Novak, pa saj vas imamo pri nas tudi radi. Kaj vam to nič ne pomeni?« je bila skoraj užaljena. »Malone tako vas imamo kakor za svojega in babica se je tako navezala na vas, da vas ima rada kot lastnega sina...«

»Vem, gospodična, za vse to in tudi občutim. Res ne smem pomisliti, kaj bi bilo z mojim zdravjem, če ne bi bil prišel v vašo družino. Oprostite, če vam ne morem dokazati, kako iz srca sem vam hvaležen. Toda dom je povsem nekaj drugega. To je nekaj, kar vas veže preko vsega in se te vezi ne morete otresti, če bi se je še tako radi.«

Oba sta se za trenutek zamislila. Dekle je glasno zavzdihnilo, študent pa je stopal ob njej s pogledom, uprtim naravnost predse. Mimo njiju so hiteli ljudje in ju gledali. Pa se nista zmenila za to. Čutila nista niti sonca, ki se je že dokaj uspešno upiralo v zidovje in slepilo oči s svojo nekam vlažno in težko pripeko.

Od vseh strani se jima je ponujala pomlad. Pa je nista opazila. Preveč sta bila zaposlena s samim seboj in svojimi mislimi.

Skoraj podzavestno sta zavila pri stranskih vratih stolnice v svetišče.

»Počakajte me,« je deklica zašepetala Novaku, ko sta se pokrižala z blagoslovljeno vodo. Študent je videl, kako je podobna metulju odfrlela mimo njega proti ženski strani. Celo ob tem se ni zganil. Še vedno je bil zaposlen s svojimi mislimi in vso mašo je bil tako raztresen, da ni mogel zmoliti niti očenaša tako, kakor se spodobi.

(Dalje prihodnjič.)

Mladini je treba gibanja (telesnih vaj [in športa), dolžnost starejših pa je, da ga bo gojila pravilno in smotrno v dovoljenih mejah, sebi in narodu v korist.

Dapisi

FO LOKA PRI ZID. MOSTU

Pred kratkim je naš odsek vzel slovo od našega duhovnega vodje g. Čakša. Premješčen je na novo službeno mesto v Pišece pri Brežicah. Dolžnost nam je, da se tega gospoda tudi v »Kresu« spomnimo. Bil je dober organizator naše loške mladine, zato nam bo ostal v spominu za vedno. Naš nov prosvetni dom, katerega smo željno pričakovali, je tudi velika zasluga bivšega gospoda kaplana. Dušno pastirstvo je vodil pri nas celih sedem let z vso požrtvovalnostjo in veseljem. Ni farana, kateri bi ob njegovem odhodu rekel o njem slabo besedo. Celo nasprotniki našega katoliškega gibanja so ga spoštovali kot moža na mestu. V zahvalo za njegovo požrtvovalno delo, se je naša mladina zbrala v domu ter se s težkim srcem ločila od nam nenadomestljivega organizacijskega delavca.

Dolžnost nam je tudi, da se poslovimo v »Kresu« od našega bivšega tajnika br. Mraka Ivana. Ko se je izučil mesarstva, je odšel na svoj dom v Poljane na Gorenjsko. Bil je fant od fare. Vodil je nekaj let mladce, zadnje leto pa je bil izvoljen za odsekovnega tajnika in je te posle vodil z vso požrtvovalnostjo. Posebno pa ga bomo pogrešali na odru, saj je bil izvrsten igralec, posebno za humoristične vloge.

Obema našima bivšima delavcema želimo na novih mestih veliko uspehov. Za njihove zasluge naj jima bo Bog plačnik. Bog živi!

IZ SODRAŽICE

Prvič se oglašja fantovski odsek v Sodražici v našem priljubljenem glasilu, a enkrat pa se pač moramo, da ne boste mislili, da spimo večno spanje. Rednih članov ima naš odsek nad dvajset. Vsi se radi udeležujejo sestankov. Naš dragi »Kres« tudi dobiva skoraj vsak član, kar je pač velike važnosti, ker že iz njega se fant mnogo dobrega nauči. Silno pa bi potrebovali pri nas društveni dom. Tudi tega, če nam bo sreča mila, si mislimo postaviti. Torej delamo pa, čeprav se nismo še oglasili v našem listu. Pozdravljamo vse bratske odseke. Bog živi!

Tone Ilc, predsednik.

Izdaja Zveza fant. odsekov. — Urejuje Fr. Jesenovec, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja A. Trontelj C. M., Groblje - Domžale. — Tiska Misljenska tiskarna Groblje - Domžale (Trontelj C. M.)